

Voorjaarsnota 2023: voorgestelde aanpassingen voor de bedrijfsopvolgingsregeling en de doorschuifregeling

Tax Alert | 2 mei 2023

1 Inleiding

Op 28 april 2023 heeft de Minister van Financiën namens het kabinet de Voorjaarsnota 2023 naar de Tweede Kamer gestuurd.

De Voorjaarsnota geeft een vooruitblik op de overheidsbegroting voor de komende jaren. De Voorjaarsnota bevat een aantal beleidsvoornemens om zogenoemde opmerkelijke 'belastingconstructies' en negatief geëvalueerde fiscale regelingen te bestrijden.

Een aantal van deze beleidsvoornemens kan bij invoering een substantiële impact hebben op toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling en doorschuifregeling bij overdracht van uw onderneming. In deze Tax Alert lichten wij dit nader toe.

2. De BOR en DSR

Voor de schenk- en erfbelasting en de inkomstenbelasting gelden specifieke vrijstellingen c.q. doorschuifregelingen om bedrijfsopvolgingen te faciliteren. Doel hierbij is dat de continuïteit van een onderneming niet in gevaar komt door (acute) belastingheffing.

De bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) houdt in dat per objectieve onderneming tot € 1.205.871 (bedrag 2023) van de goingconcernwaarde volledig wordt vrijgesteld van erf- of schenkbelasting. De waarde van het ondernemingsvermogen daarboven is voor 83% vrijgesteld.

Door toepassing van doorschuifregelingen (DSR) wordt de heffing van inkomstenbelasting doorgeschoven naar de nieuwe eigenaar en naar een later moment.

De BOR en DSR gelden alleen voor situaties waarbij sprake is van een materiële onderneming. Bij volledige toepassing van de BOR en DSR is de effectieve belastingdruk 3,4%

(de inkomstenbelastingclaim wordt o.g.v. de DSR naar de verkrijger doorgeschoven). Als de BOR en DSR niet van toepassing zijn, leidt een schenking tot een gecombineerde belastingdruk van 46,9%.

Het CPB heeft op verzoek van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het Ministerie van Financiën in 2022 onderzocht in hoeverre de BOR en DSR doeltreffend, noodzakelijk en doelmatig zijn.

In de Tax Alert van 30 mei 2022 staat een toelichting op de conclusies van het onderzoek en de beleidssuggesties die het CPB heeft voorgesteld naar verbeteringen in de BOR en DSR, waaronder het aan derden verhuurd vastgoed bij fictie aan te merken als beleggingsvermogen.

3. Aan derden verhuurd vastgoed

Het wettelijk aanmerken van verhuurde onroerende zaken als beleggingsvermogen voor de toepassing van de BOR en de DSR is al in de Miljoenennota aangekondigd.

De Voorjaarsnota herhaalt het eerder door het kabinet geuite voornemen om aan derden verhuurd vastgoed bij fictie aan te merken als beleggingsvermogen, waardoor dit per definitie niet meer in aanmerking komt voor de BOR en DSR. In de visie van de minister wordt geëxploiteerd vastgoed nu vaak als ondernemingsvermogen opgegeven, terwijl het veelal om beleggingsvermogen zou gaan. Voornoemde fictie neemt dit discussiepunt tussen belastingplichtige en Belastingdienst weg.

De overdracht van vastgoedportefeuilles in het kader van bedrijfsopvolging zou voorts geen problemen opleveren ten aanzien van de continuïteit vanwege externe financieringsmogelijkheden en

verkoopmogelijkheden ten aanzien van (gedeelten van) de vastgoedportefeuille.

Deze maatregel zal onderdeel uitmaken van het Belastingplan 2024 met een beoogde inwerkingtreding per 1 januari 2024.

4. Andere voorgestelde maatregelen BOR en de DSR

Het kabinet heeft gelet op de uitkomsten van de CPB-evaluatie van eind april 2022 een aantal andere maatregelen ten aanzien van de BOR en de DSR voorgesteld.

Verlagen vrijstellingspercentage naar 70% boven € 1,5 miljoen ondernemingsvermogen:

Voorgesteld is om de vrijstelling in de BOR vanaf 2025 aan te passen naar 100% van de goingconcernwaarde van de onderneming tot € 1,5 miljoen (nu ruim: € 1,2 miljoen) en 70% (nu: 83%) over het meerdere aan ondernemingsvermogen.

Het afschaffen van de 5% doelmatigheidsmarge:

Deze doelmatigheidsmarge houdt in dat bij BV's beleggingsvermogen tot 5% van het ondernemingsvermogen wordt aangemerkt als ondernemingsvermogen. Voorgesteld wordt om deze doelmatigheidsmarge af te schaffen aangezien haar doel niet bereikt wordt en het vatbaar is voor constructies.

Keuzevermogen kwalificeert slechts voor zover in de onderneming gebruikt:

Er wordt voorgesteld dat bedrijfsmiddelen die gemengd worden gebruikt slechts kwalificeren voor de BOR en de DSR voor zover ze daadwerkelijk binnen de onderneming worden gebruikt.

Toegang beperken tot reguliere aandelen met een minimaal belang van 5%:

Een voorstel is om niet langer elk aanmerkelijk belang in aanmerking te laten komen voor de BOR en de DSR, maar de toegang te beperken tot reguliere aandelen met een belang van 5% die volledig meedelen in de winstgerechtigdheid en de liquidatieopbrengst. De BOR en de DSR blijven gelden voor preferente aandelen die in het kader van een gefaseerde bedrijfsopvolging zijn uitgegeven en de verwateringsregeling blijft bestaan.

Versoepelingen van de bezits- en voortzettingseis:

Voor toepassing van de BOR geldt als voorwaarde bij schenking (vijf jaar) en overlijden (één jaar) een beziteis van de onderneming. Daarnaast dient de verkrijger de onderneming vijf jaar voort te zetten (voortzettingseis). Indien en voor zover de verkrijger niet aan de voortzettingseis voldoet, wordt de BOR teruggenomen.

De bezits- en voortzettingseis bij de BOR kunnen in bepaalde situaties op gespannen voet staan met de bedrijfseconomische dynamiek, zoals wijziging in de activiteiten of herstructurering. Daarom wordt voorgesteld te komen met een wetsaanpassing (of aanpassing lagere regelgeving) die een aantal van deze knelpunten wegneemt.

Het afschaffen van de dienstbetrekkingseis DSR

Voor toepassing van de DSR bij schenking geldt kort gezegd dat de verkrijger gedurende 36 maanden in dienstbetrekking moet zijn van het bedrijf (de dienstbetrekkingseis). Met de dienstbetrekkingseis wordt ernaar gestreefd om de DSR alleen van toepassing te laten zijn als de verkrijger betrokken is bij de onderneming. De voorwaarde van de dienstbetrekkingseis blijkt echter geen effectieve manier om dit doel te bereiken. Voorgesteld wordt om de dienstbetrekkingseis af te schaffen.

Aanpak constructies BOR (dubbel-BOR en rollatorinvesteringen):

Er vindt volgens de minister oneigenlijk gebruik van de BOR plaats, bijvoorbeeld door personen (op hoge leeftijd) die hun grote vermogen omzetten in ondernemingsvermogen terwijl er geen reële bedrijfsoverdracht is. Voorbeelden hiervan zijn o.a. gegeven in de CPB-evaluatie van eind april 2022 (bijlage D). Naast de hiervoor genoemde maatregelen wordt bezien hoe deze constructies kunnen worden aangepakt door bijvoorbeeld een langere bezits- en voortzettingstermijn vanaf hoge leeftijd en een antimisbruikbepaling.

5. Impact voorgestelde fiscale maatregelen

De voorgestelde fiscale maatregelen hebben bij invoering een substantiële impact op toepassing van de BOR en de DSR en daarmee de overgang van ondernemingsvermogen.

Het kwalificerend ondernemingsvermogen voor toepassing van de BOR en de DSR kan - met name voor vastgoedondernemers - door de voorgestelde maatregelen aanzienlijk worden beperkt door aan derden verhuurd vastgoed bij fictie aan te merken als beleggingsvermogen, de doelmatigheidsmarge van 5% af te schaffen en het keuzevermogen slechts als ondernemingsvermogen te kwalificeren voor zover het in de onderneming wordt gebruikt.

Voor alle ondernemers met een goingconcernwaarde boven de € 1,5 miljoen geldt dat de huidige effectieve belastingdruk van 3,4% door de voorgestelde verlaging van het vrijstellingspercentage wordt verhoogd tot 6%. De voorgestelde fiscale maatregelen zullen bij bedrijfsopvolgingen daarmee een grote impact hebben op de acute belastingheffing en dus op de liquiditeitspositie van de onderneming.

Graag wisselen wij met u van gedachten over de gevolgen van de voorgestelde fiscale maatregelen voor uw bedrijfsopvolging.

6. Tot slot

Voor de volledigheid merken wij op dat de aangekondigde (mogelijke) fiscale maatregelen nog geen wetsvoorstellen zijn. De Tweede Kamer wordt eind juni 2023 nader geïnformeerd over de exacte uitkomsten van het vervolgonderzoek naar verbeteringen in de BOR en de DSR, op basis waarvan de genoemde maatregelen uitgebreider worden toegelicht.

Deze Tax Alert dient slechts ter algemene informatie en het pretendeert geen volledigheid en is geen fiscaal advies.

Meer informatie?

Voor vragen kunt u contact opnemen met onderstaande personen:

Willem Jan Vermeer

Partner EY Private

E: willem.jan.vermeer@nl.ey.com

T: +31 (0)88-407 84 58

Marieke Kopinsky

Partner EY Private

E: marieke.kopinsky@nl.ey.com

T: +31 (0)88-407 12 66

Louis Leijssen

Partner EY Private

E: louis.leijssen@nl.ey.com

T: +31 (0)88-407 18 12

Roxana Bos

Partner EY Private

E: roxana.bos@nl.ey.com

T: +31 (0)88-407 84 43

Hedwig van der Weerd

Associate Partner EY Private

E: hedwig.van.joolingen@nl.ey.com

T: +31 (0)88-407 26 74

Marcel Mertens

Associate Partner EY Private

E: marcel.mertens@nl.ey.com

T: +31 (0)88-407 36 83

Lot Abrahamse

Manager EY Private

E: lot.abrahamse@nl.ey.com

T: +31 (0)88-407 26 30

EY | Building a better working world

EY exists to build a better working world, helping create long-term value for clients, people and society and build trust in the capital markets.

Enabled by data and technology, diverse EY teams in over 150 countries provide trust through assurance and help clients grow, transform and operate.

Working across assurance, consulting, law, strategy, tax and transactions, EY teams ask better questions to find new answers for the complex issues facing our world today.

EY refers to the global organization, and may refer to one or more, of the member firms of Ernst & Young Global Limited, each of which is a separate legal entity. Ernst & Young Global Limited, a UK company limited by guarantee, does not provide services to clients. Information about how EY collects and uses personal data and a description of the rights individuals have under data protection legislation are available via ey.com/privacy. EY member firms do not practice law where prohibited by local laws. For more information about our organization, please visit ey.com.

© 2023 Ernst & Young Belastingadviseurs LLP.

All Rights Reserved.

This material has been prepared for general informational purposes only and is not intended to be relied upon as accounting, tax, legal or other professional advice. Please refer to your advisors for specific advice.
ey.com/nl